

TÜRKİYE

2006 YILI İLERLEME RAPORU

EKONOMİK KRİTERLER

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

AB Çalışma Grubu | 8 Kasım 2006

O. Göktuğ Tanrıkulu

İlerleme Raporu Ekonomik Kriterler

Avrupa Komisyonu'nun, 1993 Koppenag'da Avrupa Konseyi'nin aldığı kararlar doğrultusunda hazırladığı 2006 İlerleme Raporu Türkiye'nin AB sürecinde kaydettiği ekonomik gelişmeleri olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirmekte ve ileriye dönük gerçekleşmesi beklenen hedefleri belirtmektedir.

EKONOMİK KRİTERLER	OLUMLU DEĞERLENDİRMELER	OLUMSUZ DEĞERLENDİRMELER
İşleyen Bir Pazar Ekonomisinin Varlığı	➤ Artan dışsal dengesizliklere rastlayan Türk ekonomisi, 2005 yılına göre daha az olmasına rağmen güçlü ve daha dengeli bir büyüme gerçekleştirmiştir. ➤ 2005 yılında cari işlemler açığı GSYİH'nin %6.3'ü oranında artmıştır. 2006 yılının ilk yarısında açık; yurt içindeki güçlü talep artışı, yükselen petrol fiyatları ve azalan turizm gelirleriyle GSYİH'nin %7'si oranında daha da artmıştır, buna rağmen Türkiye yüksek cari işlemler açığını özelleştirmeden elde ettiği döviz rezervleriyle finanse edebilecek durumdadır. ➤ Sosyal güvenliğin çatısını oluşturan yasaların kabulü, kamu maliyesinin konsolidasyonunda önemli bir adım olmuştur. ➤ Mali konsolidasyon 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılında da güçlü durumdadır. ➤ Kamu borç yapısındaki gelişmeler, makroekonomi ve finansal istikrar üzerindeki	➤ Bir önceki yıla göre ihracat artış hızı %7.4'den %3.9'a düşerek dış sektörün GSYİH'ya katkısı olumsuz olmuştur. ➤ Yapısal reformların yavaş ilerlemesi ve yatırım harcamalarındaki artış Türk ekonomisini hızlı büyüyen dışsal dengesizliklerin içine sürüklemiştir. ➤ Yüksek büyümeye rağmen ancak birkaç yeni iş alanı yaratılabilmiş, 2005'te olduğu gibi 2006'da da işsizlik oranı yüksek seviyelerde kalmış ve iş gücü piyasasına katılım azalmıştır. ➤ İş gücü talebi ve arzı arasında, aranan beceri konusundaki uyumsuzluk ve bazı iş gücü piyasası katılıkları yeni iş alanlarının doğmasını engellemektedir. ➤ Kadın istihdam oranı 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılında da düşük seviyede kalmıştır. ➤ Antienflasyon politikaları Aralık 2005'te enflasyonu %7.7'ye indirerek başarılı olmasına rağmen son zamanlarda güçsüzleşen lira ve artan enerji fiyatları bu süreci tersine çevirmiştir ve tüketici fiyat enflasyonu 2006

<i>İşleyen Bir Pazar Ekonomisinin Varlığı (devam)</i>	riskleri daha da azaltılmıştır. ➤ 2005 yılında bu yönde alınan tedbirlerle mali şeffaflık 2006 yılında geliştirilmiştir. ➤ 2005 yılı İlerleme Raporunda da vurgulanan Piyasa güçlerinin serbest etkileşimindeki ilerleme 2006 yılında da gerçekleşmiştir. ➤ Tarım dışı iş dünyasındaki kamu mülkiyeti %5'e düşmüştür. ➤ Bankacılık sektörü önemli ölçüde güçlenmiş ve finansal aracılık hizmetleri oldukça geliştirilmiştir. ➤ Banka dışı finansal sektör daha da büyümüştür. ➤ Finansal sektörün denetimi güçlendirilmiştir.	Ağustos ayında %10 civarına yükselmiştir. ➤ T.C. Merkez Bankası'nın 1 Ocak 2006'dan itibaren yeni politika çatısı olarak enflasyon hedeflemesine geçmesi ve atama süreci, parasal riskin piyasa algılamalarını kaydırmıştır. Bu değişimin, yükselen piyasalardaki algılamaların kötüye gidişiyle birleşmesiyle lira hızlı bir değer kaybına uğramıştır. ➤ Finansal piyasalar son zamanlarda oldukça oynak durumdadır. ➤ Fiyat reformu tamamlanmamıştır. ➤ 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılında da piyasadan çıkış engelleri önemli ölçüde azaltılamamıştır. ➤ Mülkiyet haklarıyla ilgili düzenleme olmasına rağmen mevzuatın kabul edilmesi ve bunun uygulanması arasında uzun zaman aralıkları oluşmaktadır. ➤ Otoritelerin ve mahkemelerin aldığı kararların yürürlüğe girebilmesindeki zorluklar 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılında da devam etmektedir.
Birlik İçindeki Rekabetçi Baskılar ve Piyasa Güçleriyle Başa Çıkma Kapasitesi	➤ Piyasa güçlerinin işleyişi gelişmeye devam etmektedir. ➤ 2005 yılında artan Doğrudan Yabancı Sermaye oranı, özelleştirme sürecinin de ilerlemesiyle 2006 yılında da artmaya devam etmiştir, böylece hem yerli hem de yabancı kaynaklı olmak üzere yatırımlar güçlü bir şekilde büyümüştür. ➤ Ar&Ge harcamaları 2005 yılında olduğu gibi	➤ Eğitim alanında yapılan reformlar ve artan harcamalar pozitif etki yaratmasına rağmen eğitime erişim ve eğitim kalitesindeki gelir, cinsiyet ve bölge farklılıklarının giderilmesinde 2005 yılında olduğu gibi 2006'da da önemli bir ilerleme kaydedilememiştir. ➤ Yüksek eğitimde kalite, şeffaflık ve erişilebilirlik konularındaki zayıflıklar halen önemli seviyelerdedir.

<i>Birlik İçindeki Rekabetçi Baskılar ve Piyasa Güçleriyle Başa Çıkma Kapasitesi (devam)</i>	2006 yılında da artmaya devam etmiştir. ➤ GSYİH içinde tarım sektörü payının azalması ve sanayi sektörünün artmasıyla ekonominin yapısının değişiminde ilerleme kaydedilmiştir. ➤ Şeffaflıkta şirketler kesiminde ilerleme olmuş, daha tam olarak uygulanamamasına rağmen muhasebe standartları güncellenmiştir. ➤ Ticarete dışa açıklık artmaya devam etmiş, ticaret yapılan ülkeler çeşitlendirilmiştir. ➤ İş gücü verimliliği artmaya devam etmiştir. ➤ Kamu sektöründe çalışan iş gücü sayısının %7 azaltılmasıyla %10 verimlilik artışı sağlanmıştır.	➤ Özellikle bayanlar ve daha yaşlı insanlarda iş gücüne katılım oranları düşük düzeydedir. 2005 ve 2006 yıllarında bu oranlar daha da düşmüştür. ➤ Altyapıdaki ilerlemeler mütevazî düzeyde kalmıştır. ➤ Bankacılık sektöründeki kredi faaliyetlerinin genişlemesiyle KOBİ'lerin finansal kaynaklara ulaşımı gelişmiş, fakat banka borçlarının ancak %10'u KOBİ'lerin finansal ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. ➤ Birçok KOBİ kayıt dışı ekonomide iş görmekte, bu durum üretkenliklerini arttırabilme becerilerini kısıtlamaktadır. ➤ Devlet bankalarının özelleştirilmesi ve yeniden yapılandırılmasında, enerji sektörünün yeniden yapılandırılması ve liberalleştirilmesinde takvimin gerisinde kalınsa da; özel sektörde, güçlü verimlilikten elde edilen kazanımlar firmaların ileri gittiklerini göstermektedir. ➤ Devlet yardımlarının kontrol edilmesi adına hiçbir ilerleme olmamıştır. ➤ Rekabet politikasında belirli ilerlemeler olmuştur fakat bazı alanlarda noksanlıklar kalmış veya kötüye gidilmiştir. ➤ Reel efektif döviz kurundeki artış trendi, Mayıs ayında başlayan döviz kurundaki düşüş nedeniyle güçlü bir şekilde tersine dönmüştür.
---	---	--